

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

**ПЕДАГОГІЧНА НАУКА І ОСВІТА У СУЧАСНОМУ ВИМІРІ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Матеріали

**V Всеукраїнської науково-практичної конференції
за міжнародної участі**

19 травня 2023

Одеса, 2023

УДК 37.013

П24

Рекомендовано до друку та розповсюдження мережою інтернет

Вченою радою Комунального закладу вищої освіти

«Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

(протокол № 2/7 від 26 квітня 2023 р.)

Координаційна рада конференції:

Задорожна Л. К. – ректор Комунального закладу вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», кандидат філософських наук

Ягоднікова В. В. – проректор з науково-педагогічної та інноваційної діяльності, КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», доктор педагогічних наук, професор

Левчишена О. М. – проректор з науково-педагогічної та методичної діяльності КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», кандидат історичних наук

Кузнецова О. В. – проректор з науково-педагогічної та соціально-гуманітарної діяльності КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», кандидат психологічних наук, доцент

Юрченко Т. В. – методист науково-методичної лабораторії мовно-літературної освіти кафедри методики викладання і змісту освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

Гриньова М. В. – голова Наукового товариства студентів, аспірантів та молодих вчених академії, КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

Матеріали конференції публікуються за оригіналом рукопису, за достовірність і точність фактів, цитат, власних імен, статистичних даних та інших відомостей повну відповідальність несуть їх автори.

П24 Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми та перспективи розвитку: Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (19 травня 2023 р.) / за заг. ред. В. В. Ягоднікової. – Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2023, 398 с.

ISBN 978-617-7790-23-4

У збірнику репрезентовано матеріали та тези доповідей учасників V Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародної участі «Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми та перспективи розвитку», що розкривають актуальні проблеми сучасної педагогічної науки і практики; відображають інноваційні підходи та стратегічні завдання освіти і педагогічної науки в умовах воєнного стану; досліджують виклики, що постають перед педагогами та менеджерами освіти в реаліях сьогодення.

Видання актуальне для керівників закладів освіти, науково-педагогічних, педагогічних працівників, шкільних психологічних служб, здобувачів вищої освіти і всіх, хто цікавиться проблемами педагогіки і освіти.

ISBN 978-617-7790-23-4

© ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ
НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ОДЕСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ РАДИ, 2023

ЗМІСТ

ПРОБЛЕМНИЙ КОНТУР СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ ТА ОСВІТИ: ФІЛОСОФСЬКИЙ, ПСИХОЛОГІЧНИЙ, СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІР

Архіпова Н. Основні пріоритети реформування шкільної освіти України в умовах війни.....	9
Балашенко І. Стратегічний пріоритет у розвитку сучасної освіти.....	13
Баранова В. Психологічна просвіта батьків з питань допомоги дітям у ситуації кібербулінгу.....	16
Бондарчук І. Соціалізація особистості: форми, методи та засоби розвитку	19
Букач М. Просвітницька діяльність як складова формування безпекової громадянської позиції щодо УПЦ(МП).....	22
Василенко В. STEM-освіта: ідеї, перспективи та виклики.....	25
Висоцька О. Проблема освітніх втрат та освітніх розривів в Україні за період повномасштабної війни.....	30
Єрмоменко А. Інформаційна безпека підлітків в інтернет-мережі	33
Карюк Є. Штучний інтелект і майбутнє освіти: нові реалії	36
Касаткін О. Синергетичний підхід в управлінні закладом загальної середньої освіти.....	39
Костенко Р. Джерела фінансування наукових проєктів в Україні.....	42
Кравчук О. Освіта з питань безпеки – відповідь на нові виклики часу	45
Кузнецова Н. Актуальні питання академічної доброчесності як елементу внутрішньої системи забезпечення якості освіти	47
Левчишен Д. Особливості медіаспоживання в умовах повномасштабного українського супротиву.....	50
Літвінова М. Теоретичні аспекти синдрому емоційного вигорання вчителів.....	53
Мергут С. Аналіз понять «глобальний освітній простір» та «інформаційно-освітнє середовище».....	56
Павлова В. Освітнє середовище сучасного університету та його роль в становленні майбутнього фахівця	59
Разводова Т. Совість та становлення особистості підлітка у сучасному вимірі	62
Резніченко Г. Образ Григорія Сковороди у творах українських художників	65
Торкіна К. Актуальність академічної доброчесності для учасників освітнього процесу	69
Цибух Л. Стресові стани в юнацькому віці	71

РОЗВИТОК ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНИХ ЗМІН В ОСВІТІ

Воронова С. Управлінська студія як інструмент розвитку управлінської компетентності керівника закладу освіти	75
Галкіна Д. Професійний розвиток педагогічних працівників: ключові поняття	78
Галятовська К. Професійні якості фахівців закладів дошкільної освіти в умовах функціонування воєнного стану	80
Городецька Л. Управлінська компетентність керівника сучасного закладу освіти	82
Жуліна А. Управління розвитком професійної компетентності педагогічних працівників закладів спеціальної освіти	85
Іваннікова О. Особливості формування мовно-комунікативної компетентності майбутніх учителів початкових класів	87
Іванюк І. Моніторинг обізнаності педагогічної громадськості щодо професійного стандарту вчителя: результати опитування	91
Клочко О. Формування компетентностей в процесі магістерської підготовки викладачів вищої школи	94
Корнієнко Г. Теоретичні засади управління розвитком професійної компетентності вихователів закладу дошкільної освіти	97
Лєскова А. Проблема розвитку емоційного інтелекту педагогів	100
Немерцалов В., Ятвецька Л. Рефлексивна компетентність як метакомпетентність вчителів Нової української школи	104
Овчарук О. Підтримка розвитку цифрової компетентності вчителів та учнів в умовах війни в Україні	107
Паламарчук І. Чинники мотивації педагогів закладів дошкільної освіти до професійного розвитку	110
Пінчук І. Англомовна комунікативна компетентність сучасних учителів початкових класів як складник розвитку фахової компетентності	114
Трофименко О. Інноваційна позиція педагога як тенденція змін в системі освіти	117
Щур В. Етапи формування методичної компетентності майбутніх учителів початкових класів	120
ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗМІСТУ ТА ТЕХНОЛОГІЙ НЕПЕРЕРВНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: МЕТОДОЛОГІЯ, ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА	
Береснєва Н., Юрченко Т. Підвищення кваліфікації вчителів іноземних мов: виклики та перспективи	125

Гапонова О. Використання цифрових інструментів у післядипломній педагогічній підготовці вчителів початкової школи	131
Дерябіна С., Нікітенко Р. Стратегії гейміфікованого навчання в діяльності педагогів в умовах воєнного стану	134
Задорожна Л. Стабільний розвиток закладу освіти в умовах війни: досвід Одеської академії неперервної освіти	137
Корінна А. Науково-методичний супровід як технологія управління методичною роботою педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти	141
Кохановська О. Використання елементів кіберпедагогіки в умовах цифровізації післядипломної педагогічної освіти України	144
Кравець Н. Організація діяльності педагогічної студії в системі післядипломної освіти як умова розвитку інноваційної компетентності вчителів початкової школи	148
Кропачева Н. Нормативно-законодавчі важелі забезпечення освітянськими бібліотеками модернізаційного змісту інформаційних ресурсів	151
Мітельман І. Питання методики вивчення деяких типів нерівностей з параметрами, які містять модуль числа	154
Соснова І. Професійно компетентнісний підхід у системі післядипломної освіти	162
Шатайло Н., Онищук С. Інтегративна стратегія навчання: можливості реалізації в умовах змін	165
Ягоднікова В. Нейропедагогічний підхід до професійного розвитку педагогів у системі неперервної освіти	168
РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	
Барабаш О., Адамович Г. Особливості підготовки вчителів до упровадження нових освітніх стандартів	174
Бурачковська С. Академічна доброчесність як педагогічна проблема	177
Гук Н. Стратегія розвитку закладу загальної середньої освіти: понятійний аспект	180
Гуцол А. Розвиток громадянської компетентності учнів 5-х класів в умовах впровадження НУШ	183
Каргіна Н. Реалізація діяльнісного підходу на сучасному уроці української мови у 5-их класах задля розвитку ключових компетентностей і наскрізних умінь учнів	185
Кононенко Л. Компетентнісний та діяльнісний підходи в організації освітнього процесу: ресурси НУШ	188
Круглянко В. Самооцінювання закладу загальної середньої освіти: ключові поняття	191

Кузнецова О. Шкільний клас як система: шляхи організації конструктивної і безпечної взаємодії учасників освітнього процесу	195
Малахівська О. Використання інструментів інтерактиву для організації ефективного уроку англійської мови.....	198
Сидоренко Я. Розвиток компетентностей учнів у контексті Нової української школи	202
Тихонов Є. Використання сучасних освітніх інструментів у професійній діяльності вчителя НУШ.....	204
Яроменко В. Аксиологічна складова сучасного освітнього простору Нової української школи	207
МОДЕРНІЗАЦІЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ: РІВНІСТЬ, ДОСТУПНІСТЬ, ОСОБЛИВІСТЬ	
Горбаньова В. Використання дистанційного навчання в установах освіти як одного з методів цифрової трансформації	211
Гриценчук О. Організація безпеки та конфіденційності у інформаційно-цифровому навчальному середовищі у Нідерландах	213
Дікова-Фаворська О. Інклюзія в базовій середній школі: інформація для роздумів	216
Заварова Н. Соціально-педагогічна підтримка дітей з особливими освітніми потребами в умовах воєнного стану	219
Керізь А. Особистість формується з дитинства	221
Котішевська В. Інноваційна діяльність викладача історії в умовах модернізації освіти.....	226
Красножон Н. Безпечна школа: виклики сьогодення.....	229
Логвиненко Ю. Реформування української освітньої системи на основі питоми українського наукового знання.....	232
Орленко І. Методичний супровід інклюзивно-ресурсних центрів під час війни	234
Охота І., Хвостач А., Чепурняк Н. Інноваційні педагогічні технології в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами	237
Постернак О. Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців як задача сучасної вищої освіти.....	241
Ткач О. Роль вчителя в дистанційній системі навчання.....	243
ІННОВАЦІЇ ЯК ЗАСІБ ПРОГРЕСИВНИХ ЗМІН В ОСВІТІ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА	
Бадалова А. Роль директора у впровадженні інновацій у діяльність закладу фахової передвищої освіти.....	246
Баранова В. LIVEWORKSHEETS – дієвий інструмент сучасного педагога в умовах дистанційної освіти.....	250

Волошина І., Воробйова С., Прийменко С. Використання цифрових технологій як засіб формування ціннісних життєвих навичок.....	253
Головіна О. Інновації як засіб прогресивних змін в освіті: практика дистанційного навчання на уроках української мови та літератури.....	256
Гриньова М. Застосування технології SMART-цілей в управлінні освітніми проектами.....	260
Гутисва С. Технологія BYOD: учнівський гаджет як потужний засіб навчання.....	264
Żywucka – Kozłowska El. Innovations in education sn the polish and italian systems.....	268
Здрагат С. Управління проектним циклом: методичний аспект.....	275
Зільberman А. Авторська методика: «Використання методу логічно-гілкових схем («графів») для розв’язання задач з хімії» як засіб розвитку системного мислення учнів	280
Ідріс Н., Ковальова В. Інтегративний характер методу проєктів	283
Колесова О. Вплив новітніх цифрових технологій на освіту – соціально-технологічний контур.....	287
Котішевська В. Використання інтерактивних ігор та мультимедійних презентацій в освітній діяльності	290
Малицька І. Стратегії цифрової трансформації шкіл європейських країн ..	293
Носова О. Створення освітнього контенту з використанням нейромереж: інструменти та можливості	296
Світковська С., Верготі Л., Шинкаренко Т. Інтегрований підхід у викладанні української мови та літератури.....	299
Стрельбицька С. Портфоліо як альтернативний інструмент оцінки науково-дослідницької діяльності здобувачів магістратури та аспірантури	303
Твердохлібова Я. Методика формування художньо-образного мислення студентів у процесі навчання основ мистецтва графіки.....	306
Філатова Г., Михайленко О. Проектна діяльність учнів при дистанційному навчанні: онлайн-інструменти	311
Шевченко Н. Інтегроване навчання як умова компетентної сучасної особистості.....	314
Яремчук В. Інновації у викладанні криміналістики у юридичних вищих навчальних закладах	317
ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ У ВИМІРІ НОВИХ ОСВІТНІХ РЕАЛІЙ	
Бурдейна Н. Модель виховної системи школи духовності за творчою програмою «Сім духовних криниць»	320

Козярук В. Розвиток уяви як складової пізнавального розвитку особистості молодшого школяра	325
Корбанюк Н. Співвідношення інтелекту та асертивності	327
Костенко О. Громадянська освіта та виховання здобувачів освіти в Україні – основа громадянського суспільства.....	334
Лях Н. Реалізація завдань національно-патріотичного виховання через виховну мету уроку.....	337
Мазуренко В. Виховний потенціал наукового спадку Миколи Руденка.....	340
Мусійчук Н. Розвиток ціннісних орієнтацій у підлітковому віці: теоретичний аспект	342
Русінова О. Формування національної свідомості дитини в умовах воєнного стану	344
Солнцева О. Структурні компоненти соціальної зрілості особистості	350
Тарабанова Я. Формування громадянської компетентності як складової національно-патріотичного виховання під час вивчення предметів мовно-літературної освітньої галузі	354
Тертична Ю. Формування громадської компетентності учнів на уроках географії засобами краєзнавства	357
Тонка М., Парфенюк Л. Нові виклики і реалії національно-патріотичного виховання	360
Шеремет С., Килівник О. Формування hard та soft skills вихованців закладів позашкільної освіти для їх успішної професійної самореалізації.....	363
Юрескул Т. Національно-патріотичне виховання здобувачів фахової передвищої освіти на заняттях української літератури	367
Ястребова Н. Концептуальні засади визначення сутності поняття «демократичні цінності»	370
Рішення	373
Відомості про авторів	377

Список використаних джерел

1. Вернадський В.І. Геохімія живої речовини / НАН України, Коміс. НАН України з наук. спадщини акад. В.І.Вернадського, Інститут зоології ім. І.І.Шмальгаузена НАН України; ред. кол.: Є.В.Соботович та ін.; уклад.: І.А.Акімов та ін. К., 2002. 582 с.
2. Подолинський С. А. Вибрані твори. К.: КНЕУ. 2000. 328 с.
3. Руденко М. Енергія прогресу. Гносис і сучасність: Метафізична поема. Публіцистика. Поема. К. : Журналіст України, 2008. 716 с.

Орленко Ірина

доктор філософії з філософії

м. Одеса, Україна

ORCID: 0000-0002-6322-0217

Orlenko, Iryna

Doctor of Philosophy (PhD)

Odessa, Ukraine

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНИХ ЦЕНТРІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Ключові слова: інклюзія, супровід, криза, війна, інклюзивно-ресурсні центри.

METHODOLOGICAL SUPPORT OF INCLUSIVE RESOURCE CENTERS DURING THE WAR

Key words: inclusion, support, crisis, war, inclusive resource centers.

Воєнні події в Україні вплинули на життя кожного з нас, вплинули й на нашу професійну діяльність. Інклюзія в Україні набуває нового змісту, перед нами постають нові виклики, що продиктовані війною, зміною економічного, географічного, соціального статусу. Фахівці, діти з особливими потребами, їхні батьки опинилися в ситуації непередбачуваності й наразі потребують не тільки методичного супроводу, а й психологічної допомоги. Постановою КМУ від 15 вересня 2021 р. № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» було затверджено новий формат оцінювання функціональних можливостей дітей з особливими потребами у вигляді визначення категорії труднощів та рівнів підтримки. Однією з категорій труднощів, питання яких стали дуже актуальними під час війни в Україні, є соціоадаптаційні (особистісні, середовищні/соціокультурні). Отже, зміна пріоритетів категорій труднощів, нові виклики, пов'язані з дистанційною формою навчання дітей в інклюзивному середовищі створює нові виклики і для центрів підтримки інклюзивної освіти, що вимагає нових рішень та нового формату супроводу інклюзивно-ресурсних центрів, педагогів та батьків, що виховують дітей з особливими потребами [2].

На часі були питання оновленого положення про інклюзивно-ресурсні центри, оновлених завдань ІРЦ під час воєнного часу та супроводу дітей ТПО та дітей з ООП, і Одеським обласним ресурсним центром підтримки інклюзивної освіти у форматі дистанційних нарад організовано методичну підтримку та супровід діяльності мережі інклюзивно-ресурсних центрів Одеської області [3].

Кращий світовий досвід: австрійський, ізраїльський, Стенфордського університету, сучасні види навчання, технологій, форм та методів навчання впроваджено фахівцями ООРЦПО за період воєнного стану, що дозволяє створити умови для розвитку інноваційної компетентності педагогів. З перших днів війни ми підтримували наших українських дітей створеним безпечним психологічним простором у формі проекту «Казковий час». Безпечний психологічний простір казкотворення сприяв емоційному самовираженню дітей та формуванню внутрішньої опори [1]. Ми об'єднуємо свої зусилля заради дітей та їхнього майбутнього. З метою підвищення професійної компетенції педагогічних працівників, які працюють в умовах інклюзивного навчання, фахівці центру організували майстер-клас, щодо сприяння інформаційно-просвітницької роботи з підвищення рівня обізнаності про дітей з особливими освітніми потребами.

Психологічна підтримка наших колег, директорів ІРЦ у формі семінару «Ресурсні техніки самопомогли у психотравмуючих подіях» дозволила розширити особистісні та професійні компетентності фахівців, які працюють в умовах інклюзії щодо взаємодії з дітьми з ООП, які перебувають у травмуючих подіях.

Досвід участі у Всеукраїнському семінарі «Педагогіка в умовах війни методами арт та рухової терапії» за участі Department Emergency Pedagogy Friends of Waldorf education (Германія) та ГО «Еволюція покоління» дозволив розширити знання педагогічних фахівців щодо понять стресу, кризи, травми, вторинної травми, резильєнтності, особливості реагування особистості у кризових ситуаціях, використання методів арт-терапії та рухової терапії в роботі з дітьми та дорослими які перебувають в умовах війни.

Рішенням актуальних проблем інклюзивної освіти та супроводу ІРЦ, стали започатковані центром підтримки ряд вебінарів-семінарів з питань розвитку, виховання і навчання дітей з особливими освітніми потребами у форматі «Інтерв'ю на перерві» щодо створення безбар'єрного освітнього середовища для незрячих дітей, навчання самостійної мобільності незрячих дітей; особливостей проведення занять з ЛФК в інклюзивній групі з урахуванням індивідуальних можливостей кожної дитини з порушенням опорно-рухового апарату; створення навчального середовища для дитини з сенсорними порушеннями (глухі діти).

Виклик сучасності – змішаний формат навчання для фахівців ІРЦ та педагогів, які працюють в інклюзивній освіті. Як раз у такому форматі організовано практичний семінар-практикум Light Art: світовий планшет в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.

Отже, діяльність ООРЦПО сприяла комплексному подоланню кризових станів у дітей з ООП та дітей ТПО. Частина нашої роботи полягає в тому, щоб допомогти батькам, педагогічним працівникам, фахівцям ІРЦ створити психологічно безпечне середовище для дітей під час воєнних подій в Україні, навчити їх жити щасливо в реальному світі, яким би недосконалим він не був.

Список використаних джерел

1. Данилюк І. В., Зольникова С. В. Казкотерапія як метод психологічного впливу на особистість. *Psychological Journal*, 2019. Vol. 5 № 6. С 161-173. DOI (Issue): <https://doi.org/10.31108/1.2019.5.6>
2. Лист Міністерства освіти і науки України від 06.09.2022 № 1/10258-22 «Методичні рекомендації щодо особливостей організації освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами у 2022/2023 навчальному році». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu-ditej-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-u-20222023-navchalnomu-roci>
3. Практика роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в онлайн-форматі в умовах воєнного часу. URL: https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=1254242028684491